

vasúti kocsikban teltnek meg az egészséget és életet kockáztató utat. A nagy gyülekezet, mondhatni, hiszasan várta a szegedieket. Nem vártak hiába. Ott voltunk. „Nem a tételes jog, hanem az alulról feltörő emberi jogok alapján jött létre és hoz felőbb támogatást kérő határozatokat a gyülekezet,” — mondta a jelen volt nagy *Prohászka*. S a fakultatív házasság ügyében megdöntötte azóta a világ minden részére hírefutott indítványunkat. És utánam, az ország különböző részeiből jöttek kipirult arcú, lángoló beszédű, ugyanazt kívánó szónokok s a jelen volt hatszáz öreg és fiatal pap lelke egybe forradt. Mindent csak törvényes úton. Emlékezel-e?

Kik itthon maradtatok, hogy örültetek! Ő is fenn volt velem, kit a múlt vasárnap a levél felolvasásával elcsirattál. Azt hiszem, ő örvendezett legjobban. Engemet szeretett és szeret, én is őt, mert jó fiú. Hiszen én nem tudok senkit sem gyűlölni, vagy nem szeretni. Ezt tiltja a szeretet Istene. És ő simogatta az én vállamat, karomat és sugva kérdezte: — Mikorra várhatjuk? — Esztendőre, kettőre, tízre, huszra... majd ha Róma dönt.

Kicsé elszomorodott. „Oh, hogy miért nem maga a pápa?” — ilyenfelét sémajtott. Láttam, hogy sírt, hogy síetni akar. Szívemnek világát nem ismerem, de nem ismertem vérének hullámlását sem. Talán adott szó, talán leküzdhetetlen szenvedély?

Most már ismerem őt, hallottam szíve dobogását s ha a ti és az én egykori küzdő társunk nem tudott tovább várni, mint ti, ifjú barátaim, kik nagy esendőben tovább vártok a nagy pillanatra, barátai kezetek a kitaszítottakra ne dobjon új követ. Szeresd felebarátodat... Es bocsásd meg a mi vétkünket...

A gyöngyvirágos vasárnapi mise véget ért, a gyászgyülekezet eltávozott. Kóborlásom közben hervadozó virágcsokrot, könnyes szemű asszonyt és egy szomorú embert láttam az ablakban.

Eljut-e a könny és sóhaj Rómáig? Hiszem az Istent, hogy el... Ne sirj tehát barna asszony, a főpásztor szomorú szívvel, köteles jogát gyakorolta. Tíz, husz év múlva nyílhat még a ti számotokra is gyöngyvirágillatú mise újra...

Szivar, cigaretta, dohány a szegedi szabad kereskedelembe.

(Saját tudósítónktól.) A dohánygyárban feldolgozott szivarokat tudvalevően dr. *Dettre* János kormányzóbiztos kiosztatta elárusítás végett a trafikosok között, hogy a vároznak valami jövedelmet biztosítson akkori szorult anyagi helyzetében, hogy ne mondjuk, pillanatnyi pénzzavarában, amely állandóan fenyeget. A szivarokat, bár fölemelt árban árúsították, egy-kettőre elárúsították. A trafikosokat nyomatókusan figyelmeztették az árú elrejtésével járó veszedelmekre s ők, akik ugyszólván az egész nyilvánosság ellenőrzése alatt állottak, hamarosan kiárúsították az egész készletet, félve az esetleges büntetéstől. A dohányárusok helyett azonban mások rakta zsebre tekintélyes hasznokat. Tág tér nyílt ismét a kalmározásnak és a lánckereskedelemnek. Olyanok is, akik nemcsak hogy nem kereskedők, de a kereskedői foglalkozástól is teljesen távol állanak és akik legjobban szidták az árdrágitókat, most ezerszámra vásárolták össze a szivarokat — továbbadás végett. Százakat kerestek egyetlen üzleten. Eladták ügynököknek, akik a szivart kicsempeszték a megszállási vonalon alulra és fölére.

A szivart kétszeres, háromszoros, négy-szeres áron adták el ezek az ügynökök Buda-

pesten. Főlegyházán, Ceglőden, lent pedig Szabadkán és Temesvárott. A készletet bámulatos gyorsasággal vitték szét az országban, úgy, hogy ami itthon maradt s amennyiben még árdrágitók után forgalomba kerül, csak a budapesti áron kapható.

A dohánygyárnak van még dohánykészlete s a város a feldolgozandó szivarmennyiséget ismét elárusíthatná, mert hiszen elég haszonnal járna rá nézve ez az üzlet; de nem volna ajánlatos egyszerre akkora szivarkészletet a piacra vetni, mint a multkoriban történt. A városnak olyanformán kellene eljárnia jelen súlyos anyagi helyzetében, a kormánytól s a forgalomtól való elzártágában, mintha az övé volna a dohánymonopólium.

Ámbár, igaz, hogy monopóliumról most nem lehet szó, ha a valóságos állapotot tekintjük. A piacon nyíltan árúsítják a leveles, a fölívagott dohányt s a kész cigarettát. Hogy ebben a cigarettában csakugyan dohány van-e, azt még nem vizsgálta meg a városi vegyvizsgáló állomás (ha ugyan ez az intézmény életben van még szegény). Bizonyos, hogy a piacon *olcsón*, csak husz fillérért árúsítják a cigarettát. Vegyi sajátosságai: 1. hogy az égést táplálja ugyan, de maga rosszul ég, 2. hogy a füstje sötétszürke színű s olyasféle szaga, mint az égő chitin, minél fogva nem alaptalanul lehet fölitélezni, hogy állati anyagokat (tollat, haját, vagy körömrészleket) is kevernek belé.

A kávéházakban is lehet kapni, hála Istennek, cigarettát a főúrnál. S a piaci és a kávéházi *csinált* cigaretták közt az a különbség, hogy az utóbbi darabonként nem husz, hanem harminc fillér. De van trafikcigaretta is. Persze nem a trafikokban, hanem a szegedi szabadkereskedelemben, a mozik előtt, az újságárusoknál s természetesen a főúrnál. Az utcán 20—30 fillérért árúsítják a *Király* cigarettát, s most nagyon keresett, kedvelt fajta, körülbelül olyan ingyenc finomság, mint amilyen valamikor az Egyiptomból importált *Hyksos* vagy *Rhamses* volt. A *Király* cigaretta, amelyet a neve nem tett népszerűtlenné, különösen finom akkor, ha a kávéházban árulja a főúr. Akkor t. i. felszökik az ára 40 fillérré.

Hölgyet, Memphist, Stambult, erős boszniai cigarettát is lehet vásárolni a szabadkereskedelemben 50 fillértől fölfele darabonként. A trafikcigaretta Temesvárról hozzák, mert az ottani dohánygyár állandóan üzembn van s csak cigarettákat készít.

A város, azt hisszük, jövedelemszerzés céljából kihasználhatná a konjunkturát. A szegedi dohánygyár szivarral látná el a város nagy szükségletét, mert dohányt azután is lehetne szerezni, ha a gyár készlete elfogy. Cigarettát maga a város vásárolhatna Temesvártól, esetleg csere útján, úgy, hogy szivart adna cigarettáért. Szakértővel nem tárgyaltunk erről az ügyről, de a pénzügyigazgatóság és a dohánygyár vezetőségei talán foglalkozhatnak vele. Hiszen sok ember biztosítottabb legitím keresetéről s a közönség érdekeiről is szó van, mert még mindig nem lehet tudni, miből fizetik a pénzügyi és a dohánygyári tisztviselőket a jövő hónapokra, azonkívül az árdrágitást valamiképpen enyhíteni kellene a dohánykereskedésben is.

Árpa szemes kapható minden mennyiségben
Bokor János fiai cégnél
Valéria-tér. 243 Telefon 3-19.

A portré festészet.

Ha valaki azt kérdezné, mi a világ leg-halátlanabb foglalkozása, kétségkívül csakis azt felelhetnénk, hogy a *művészet*. Még pontosabban meghatározva: az arcképfestészet. No, mert a tájképben, a esendőletben, a zsanérképben benne találhatók mindazon motívumok, amelyek az emberiséget általánosságban érdeklik.

Nem úgy az arckép! Isten legyen irgalmas a festőjének, ha véletlenül a kifejezett karakter nem egyezik a bíráló által keresett karakterrel. Mert ne gondoljuk ám, hogy egy arckép megfestése ugyanaz, mint egy tájé vagy esendőleté, amely nyugodtan hagyja magát szemlélni és a festő teljes szabadsággal vetheti vászonra hangulatának és egyéniségének megfelelőleg az ott észlelt igazságokat. A lefestendő egyén *érzelmei változatainak* hatása alatt van, amely érzelmek az arckép hűen visszatükröződnek. Már most ezen sok elváltozás közül a művészek ki kell egyet választani és azt a bizonyos, neki megfelelő kifejezést rögzíti meg a vásznan.

Van, aki társalgás közben, van, aki szemlélet közben örökíti meg a modell arckifejezését. De lehet, ugyebár, az *összes más motívumok közül* valamelyiket lefikszálni. Attól függ, hogy az illető lefestendő modell miféle érzelmeknek szokta átadni magát ilyen helyzetben. Leht vig, szomorú, elmerengő, közömbös, álmos, unalmas, számító, ravasz, szóval a lehetséges érzelmek összes skálája, a melyek minden emberben benne vannak. Ha ezen husz, — vagy nem tudom mennyi — érzelmi motívumok közül csak egyet is sikerül a festőnek a karakterrel párhuzamban kifejezni, kész a portré. Már most jön a bíráló, aki esetleg sohasem látta az előtte álló festményt ábrázoló egyénnél ezt a lelki motívumot, amelyet a festő megörökített. Ha mindezeket, amiket én most leírtam, nem tudja, azonnal kimondja a műre az elítélő véleményét. A németek leghíresebb arcképfestője Samberger, aki, ha fest, csak ép annyira csinálja meg az arcképet, amennyit a fönt említett kifejeznek és ekkor azonnal abbahagyja. Művei a hozzáértők előtt mégis teljesen kész művészi munkák, pedig sem tónus, sem valór nincs bennük. De van rajz, van karakter, nem pedig valami érzelmi motívum az arcon kifejezve. Ha azonban egy művész még ezen legfőbb lényegeken kívül szín-, valeur-, tónus-igazságokra is törekszik, úgy ezért külön bámulat illeti meg a művészt, mert majdnem a lehetetlenséggel küzd.

Hogy mindezeket leirom, annak oka a sajtóban és más oldalról leadott vélemények indítottak. Az a nem megfelelő elismerés, a mely az ilyen művészet elbírálásához és méltányolásához szükséges, késztetett arra, hogy védelmére keljek e speciális művészetnek, a melynek egyedüli művelője Szegeden *Papp Gábor*. Művészi készütségéről fölösleges szót vesztegetni. Teljesen birtokában van mindazon eszközöknek, amiket egyszerű tudásnak neveznek a festészetben. Arcképei tökéletes művészi becsületességgel vannak festve. A karakter, az érzelmi motívumok mellett törekszik a szint, a tonust, a valórt belevonni arcképeibe és ezek csodálatosmód sikerülnek is. Ahol markáns karakterű arccal van dolga, mint például dr. *Balassa* arcképénél, ott teljes hűséggel markáns és erőteljes, egyszerű igaz. Ahol természetes, üde, ifjú szépséget fest, ott természetes és a tárgy karakterének megfelelőleg könnyed s üde. Ilyen a paszettel női tanulmányfeje, amely Lenbachnak is büszkeségére válna. Ilyen portré után Párisban a legkeresettebb portréfestő lenne Papp Gábor.

Joachim Ferenc.

Győződjön meg,

hogy a legjobb szivarkahüvelgek, levélpapírok és legszebb képes levelezőlapok csakis a **MÉDI SPECIALITE** higienikus szivarkahüvely főraktárában Szeged, Jókai-utca 11. sz. alatt kaphatók. Telefon 15—20.

Eladás úgy nagyban, valamint kicsinyben.

Francia-magyar szótárak is kaphatók.